

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

גיליון 5 - שנת תשפ"ז גיליון "חיי שרה" - כד' מרחשוון תשפ"ז, 15 לנובמבר 2025.

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "חי-שרה" - "עם הנצח לא מפחד מדרך ארוכה"

הקריאה האלוקית "לך לך", הוציאה את אברהם אבינו למסע אישי של אמונה וברית. מסע שכלל ניסיונות קשים שנועדו לבחון את אמונתו, לחשלו ולקרבו אל אלוהיו. ככתוב: "עשרה ניסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד בכולם. להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו עליו השלום (אבות ה, ג). ניסיונות שעיצבו את דמותו כאבי האומה. וכך מונה אותם הרמב"ם בביאורו למשנה:

אלה עשרת הניסיונות בהם נתנסה אברהם אבינו, וכולם כתובים בתורה במפורש: הראשון - הגירות, ככתוב: "לך לך מארצך וממולדתך". והשני - הרעב בארץ כנען כאשר בא לשבת בארץ שהובטחה לו, וזה נסיון גדול. והנסיון השלישי - לקחת שרה לפרעה על ידי המצרים. והרביעי - מלחמתו בארבעה מלכים. והחמישי - לקחת הגר לאשה כשנאש להוליד בן משרה. והששי - המילה בשנות הזיקנה. והשביעי - לקחת שרה ע"י מלך גרר. והשמיני - הרחקת הגר אחר לידת ישמעאל. והתשיעי - הרחקת בנו ישמעאל. וכבר העיד הכתוב כמה קשה היה הדבר עליו, אבל הוא קיים ציווי ה' יתעלה וגרשם. והעשירי - עקידת יצחק (ערוך).

מדברי חז"ל עולה, כי גם מעשה קניית מערת המכפלה המובא בפרשתנו, נחשב כמעשה של נסיון, אף שאינו מופיע ברשימה זו: "ובשעה שבקש לקבור שרה לא מצא מקום לקבורה, ולא הרהר אחר מדותיך" (בבא בתרא טז ע"א). העובדה שאברהם אבינו - אב המון גויים נאלץ לקנות לאשתו חלקת קבר בכסף מלא לאחר מו"מ ארוך ועיקש בארץ שכבר הובטחה לו על ידי הקב"ה, היא בהחלט נסיון קשה.

בשולי הדברים נעיר, כי קיימות דעות שונות בחז"ל ובמפרשים בזיהויים של עשרת הניסיונות, דבר הטעון הסבר. במדרשי חז"ל המספר עשר הינו מספר סמלי הבא לבטא שלמות - את מדרגתו ושלמותו של אברהם אבינו, שעמד בכולם. וכך אולי ניתן לבאר, כי הביטוי 'עשרה ניסיונות', הוא בבחינת "אמירה" ולא דוקא רשימה מדויקת. וזו אכן היתה דרכם של התנאים ביחס לרשימות מספריות. רשימות שכאשר התלמוד בוחן אותן מתגלה לעיתים שהמספר אינו מדויק וישנן הוספות, כלשון הגמרא: "מאי שייר" - מה עוד נשאר מחוץ לרשימה. וכך, כאשר חז"ל והפרשנים מנו את עשרת הניסיונות (מתוך רשימה של 16 מאורעות), בחר כל אחד את הניסיונות שנראו יותר חשובים בעניו. הרמב"ם למשל, מנה רק ניסיונות שנכתבו בתורה, כפי שהוא מציין זאת במפורש. וכך הוא לא מנה למשל את השלכתו של אברהם לכבשן האש.¹

¹ להלן רשימת 16 הניסיונות: מאיסתו של אברהם בעבודה זרה וביטחונו בה', השלכתו לכבשן באור כשדים, גלותו מארץ מולדתו, הרעב בארץ כנען, לקחת שרה על ידי פרעה. מלחמת המלכים, ברית בין בתרים, עקרותה של שרה, הנישואין להגר, הנה שפחתך בידך, ברית המילה, לקחת שרה ע"י אבימלך, גירוש הגר, גירוש ישמעאל, ועקידת יצחק.

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

הבה נחזור למסעו של אברהם.

הבטחותיו של הקב"ה לאברהם אבינו אכן התקיימו במלואן. אולם הן התממשו רק לאחר מסע ארוך של ייסורים והתמודדות, כי זו דרכו של עולם. כך גם היה הדבר בגלות וגאולת מצרים וגם בכיבוש הארץ המובטחת על ידי יהושע במלחמה כדרך הטבע.

וממסעו האישי של אברהם אבינו, הבה נעבור אל המסע הלאומי שלנו. מסע בו גם אנו צריכים להילחם כל פעם מחדש על הארץ המובטחת, מציאות המתכתבת עם נסיון קניית מערת המכפלה, אף שהארץ כבר הובטחה לנו.

ובימים אלה - בשנת ה-78 של מדינת ישראל, אנו חווים דיסוננס עמוק - סתירה פנימית גדולה בין גאולת הארץ בניינה ופריחתה וקיבוץ הגלויות לו זכינו, לבין מחיר הדמים של סבבי הלחימה הרבים.

פתרונו של הדיסוננס הוא לאור דברינו. החיים הם לא אגדה קסומה והבעיות אינן נפתרות בהינף שרביט הקסמים. וכאברהם אבינו, גם אנו נדרשים למסע ארוך. והגאולה באה לאיטה בדרך הטבע, בבחינת "עני ורוכב על חמור" (סנהדרין צח ע"ב).

רעיון זה בא לידי ביטוי בשיר הידוע: **"עם הנצח לא מפחד מדרך ארוכה"**. שיר המתכתב עם דבריו של הראי"ה קוק, האומר כי דרכו הלאומית של עם ישראל ארוכה היא מאד, וזאת בגלל מעלתו הרוחנית. גדולים אנחנו וגדולות טעויותינו ושגיאותינו. ולכן גם "גדולות הן צרותינו, וגדולים גם תנחומינו..." (אורות התחיה ה').

גדילה וצמיחה בעולם הטבע, הם תהליכים ארוכים. וככל שה"מתבגר" מורכב יותר, דרכו אל הבגרות תהיה ארוכה יותר - גדילה מתוך קושי. "עין ערך" קשיי ההריון והלידה, כאבי צמיחת השיניים ועוד. וכך: הפרפר והאפרוח, בוקעים תוך ימים, האדם גדל ומתפתח במשך שנים, ואילו עמי העולם מתעצבים ונעלמים בסבבים של מאות ואלפי שנים. עם ישראל הוא עם הנצח, ודרכו אל ייעודו ותפקידיו הרוחניים, היא ארוכה וקשה וכוללת נסיונות רבים. ומדמותו של אברהם אבינו ניקח לנו את מידות **הסבלנות, העקביות והאמונה, כצידה לדרך** למסע הלאומי שלנו - כאן ועכשיו.

יהי רצון שנוזכה להצליח במסענו ונוזכה לגאולה שלמה במהרה.

"עם הנצח לא מפחד מדרך ארוכה".

מרכת שפת life ומתפילה ליוצא

מה רואה

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת! הפץ בין חברים.**